

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒ.ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 257 /1999

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίαση της 5.5.1999

Σύνθεση:

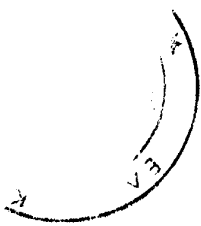
Προεδρεύων: Ευστράτιος Βολάνης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κράτους

Νομικοί Σύμβουλοι: Ηλ. Παπαδόπουλος, Γ. Κατράνης, Ν. Μαυρίκας,
Χρ. Θωμόπουλος, Δ. Παπαγεωργόπουλος, Σπ.
Δελλαπόρτας και Σ. Παπαγεωργακόπουλος

Εισηγητής: Ηλίας Δ.Παπαδόπουλος, Νομικός Σύμβουλος

Αριθμ.Ερωτήματος: Υπ' αριθμ. πρωτ. 7540/1742/6.4.1999 έγγραφο
Διεύθυνσης Νομοθετικού Έργου Υπουργείου
ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.

Περίληψη Ερωτήματος: Ε ρ ω τ ή μ α τ ο ς, αν το αναφερόμενο στο
έγγραφο του ερωτήματος κτίριο οικοτροφείου,
το οποίο προτίθεται να ανεγείρει σε γήπεδό της
η Ιερά Κοινοβιακή Μονή Οσίας Φιλοθέης της

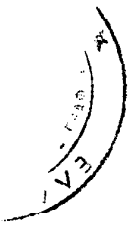

Αθηναίας, εμπίπτει στην έννοια των κτιρίων «κοινής ωφέλειας», ώστε να είναι δυνατή η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 26 του Ν.1337/1983.

Στο παραπάνω ερώτημα το Γ' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως:

1. Με το άρθρο 26 του Ν.1337/1983 (Α' 210), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 13 του άρθρου 8 του Ν.1512/1985 (Α' 4) και με την παρ. 1 του άρθρου 29 του Ν.2224/1994 (Α' 112) ορίζεται, ότι «Με απόφαση που εκδίδεται από τον Υπουργό Χωροταξίας, Οικισιού και Περιβάλλοντος, κατά τις διατάξεις του Ν.Δ. από 17.7/16.8.1923 «περί σχεδίων πόλεων κ.λ.π.», μπορεί να εγκρίνεται τοπικό ρυμοτομικό σχέδιο εκτός των εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923, για τον καθαρισμό χώρων για την ανέγερση κτιρίων δημόσιων και δημοτικών σκοπών και γενικά κτιρίων κοινής ωφέλειας καθώς και για την εκτέλεση επειγόντων στεγαστικών κρατικών προγραμμάτων και επειγόντων στεγαστικών προγραμμάτων του Ο.Ε.Κ., της ΔΕΠΟΣ και της ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ και να ορίζονται γενικώς οι όροι και περιορισμοί δόμησής τους. Η απόκτηση των ανωτέρω χώρων γίνεται με μέριμνα και δαπάνες των οικείων φορέων, είτε με ελεύθερη συναλλαγή, είτε με αναγκαστική απαλλοτρίωση κατά τις κείμενες διατάξεις.....». Ο σκοπός του άρθρου αυτού, όπως προκύπτει από την Εισηγητική έκθεση του νόμου, συνίσταται στη διευκόλυνση ανέγερσης κτιρίων δημόσιων και κοινωφελών σκοπών, δεδομένου ότι μετά το Ν.947/1979 τα «κοινωφελή αυτά κτίρια ουσιαστικά δεν μπορούν να δομηθούν είτε γιατί εμπλέκονται στις πολύ χρονοβόρες διαδικασίες του παραπάνω νόμου

είτε γιατί είναι αδύνατο να εγκατασταθούν με τις διατάξεις» του νόμου αυτού.

Από τη διατύπωση και το σκοπό του άρθρου 26 του Ν.1337/83, σε συνδυασμό και με το άρθρο 1 του ΑΝ 2039/1939 «περί τροποποίησης, συμπλήρωσης και κωδικοποίησης των νόμων περί εκκαθάρισεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών», κατά το οποίο κοινωφελής σκοπός είναι «κατ' αντίθεσιν προς τον ιδιωτικόν πας κρατικός, θρησκευτικός, φιλανθρωπικός εν γένει δε επωφελής εις το κοινόν εν όλω ή εν μέρει σκοπός», προκύπτει, ότι η κατ' άρθρο 26 του Ν.1337/83 έννοια των κτιρίων κοινής ωφέλειας ή κοινωφελών σκοπών συνίσταται στην από τον αντίστοιχο φορέα άμεση εξυπηρέτηση με το συγκεκριμένο κτίριο όχι ορισμένου κύκλου προσώπων, όπως είναι τα μέλη κάποιου σωματείου, αλλά του κοινού γενικά, ήτοι στη θεραπεία γενικότερων αναγκών του κοινωνικού συνόλου, πράγμα που συμβαίνει όταν η παρεχόμενη από το φορέα με το συγκεκριμένο κτίριο ωφελιμότητα αφορά ευρύτερο αριθμό προσώπων μη εξυπαρχής ορισμένων, όχι όμως αναγκαιώς το σύνολο των κατοίκων του Κράτους αλλά και τμήμα αυτών. Η ωφελιμότητα δε αυτή που μπορεί να αφορά και μέρος, πάντως σημαντικό, των σκοπών του φορέα και του προορισμού του κτιρίου, δεν περιορίζεται στις αναφερόμενες στο άρθρο 1 του ΑΝ 2039/1939 περιπτώσεις, αλλά καλύπτει κάθε ανάγκη του κοινού, υλική ή ηθική, ήτοι μπορεί γενικά να αποβλέπει στην εξυπηρέτηση, την περίθαλψη, την τέρψη, τη σωματική αγωγή, την καλλιέργεια και προαγωγή στην επιστήμη και τέχνη κλπ. των πολιτών. Πάντως η παρεχόμενη από τον αντίστοιχο φορέα με το συγκεκριμένο

κτίριο πιο πάνω εξυπηρέτηση του κοινού δεν μπορεί να αποβλέπει στη δημιουργία και λειτουργία οικονομικής επιχείρησης που αποσκοπεί στην επίτευξη χρηματικού κέρδους αλλά δεν είναι ασυμβίβαστη και με την καταβολή κάποιου οικονομικού τέλους από το κοινό για την παρεχόμενη σ'αυτό εξυπηρέτηση, η οποία μπορεί να παρέχεται τόσο από δημόσιο όσο και από ιδιωτικό φορέα. Σημειωτέον, ως προς το τελευταίο, ότι το επίμαχο άρθρο 26 του Ν.1337/83 δεν περιορίστηκε στα κτίρια δημόσιων και δημοτικών σκοπών αλλά περιέλαβε και τα κτίρια κοινής ωφέλειας γενικά, όπως δε γίνεται δεκτό, ορισμένοι κοινωφελείς σκοποί μπορεί να εκπληρώνονται και από ιδιωτικούς φορείς με κτίρια που ανήκουν σ'αυτούς και επιπροσθέτως ότι και τα δημόσια ακόμη πράγματα μπορεί να ανήκουν και σε ιδιωτικούς φορείς (βλεπ. Χρ. Πράτσια. Θεμ. Ν.Β., σελ. 15, Π.Θεοδωρόπουλο, Αρμ. Α', σελ. 68, επ., Τούση, Γενικά Αρχαί, παρ. 59, σελ. 328 επ., του ιδίου Κληρ. Δίκ., παρ. 337, σελ. 756 επ., Σ.τ.Ε. 1340/1967, 3139-3140/1971, 2606/1986, Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 233/1978, 1002/1978, 640/1979 (Ολ.), Ατομ. Γνωμ. Νομ. Δ/σης ΥΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. 254/1985, 517/1985, 525/1985, 817/1986, 237/1989 και 272/1990, Γνωμ. Συνέλ. Νομ. Συμβ. 1005/1983 και 460/1986 και Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 64/1993, 115/1993 και ιδίως 424/1996, Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, Αστικός Κώδιξ, άρθρα 966-971 αριθμ. 17,18,24 και 25, άρθρο 966, αριθμ. 62 και 63, Π.Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, έκδοση 1984, αριθμ. 1220 και 1221, Μ.Στασινόπουλου, τα κοινόχρηστα και δημόσια πράγματα, σελ. 37 και 41, Σ.τ.Ε. 1323/1995).

Γενικότερα για τους κοινωφελείς σκοπούς γίνεται δεκτό, ότι σ'αυτούς περιλαμβάνεται η εκπαίδευση, η ίδρυση, συντήρηση ή οπωσδήποτε ενίσχυση ορφανοτροφείου, βρεφοκομείου, νοσοκομείου,

παντοειδών ασύλων κλπ. Ειδικότερη κατηγορία των κοινωφελών σκοπών αποτελούν οι φιλανθρωπικοί σκοποί. Τέτοιοι σκοποί είναι εκείνοι που θάλπουν την ανθρώπινη ατυχία και αντιμετωπίζουν τις βιοτικές περιπέτειες με την παροχή υλικής ή ηθικής προστασίας και αρωγής σε άτομα ή ομάδες ατόμων που βρίσκονται μόνιμα ή πρόσκαιρα σε κατάσταση αποδεδειγμένης ανάγκης. Έτσι, η έννοια του κοινωφελούς σκοπού είναι ευρύτερη της έννοιας του φιλανθρωπικού σκοπού, περιλαμβάνουσα την τελευταία, με αποτέλεσμα κάθε κοινωφελής σκοπός να μην είναι αναγκαίως και φιλανθρωπικός, ενώ αντιθέτως κάθε φιλανθρωπικός σκοπός είναι κατ' ανάγκη και κοινωφελής. Στους φιλανθρωπικούς σκοπούς περιλαμβάνεται η ίδρυση και οικονομική ενίσχυση των νοσοκομείων, ορφανοτροφείων, βρεφοκομείων, ασύλων ανιάτων, η προίκιση ορφανών ή γενικά απόρων κλπ. (βλ. Χρ. Πράτσικα, ό.π., Π.Θεοδωρόπουλου, ό, π., σελ. 73, σημ. 1 και 2, γνwm. Ν.Σ.Κ. 233/78).

2. Στην προκειμένη περίπτωση από το έγγραφο του ερωτήματος και τα στοιχεία που το συνοδεύουν προκύπτουν ειδικότερα τα εξής:

α. Η Ιερά Κοινοβιακή Μονή Οσίας Φιλοθέης της Αθηναίας έχει ζητήσει την έγκριση τοπικού ρυμοτομικού σχεδίου στην εκτός σχεδίου παραθαλάσσια περιοχή του Δήμου Μεγαρέων (στη θέση «Μπαλαλαΐ Κινέττας»), για την ανέγερση σε υφιστάμενο στην περιοχή αυτή γήπεδό της κτιρίου οικοτροφείου και ειδικότερα για την ανέγερση κτιρίου θερινού παραρτήματος του οικοτροφείου που λειτουργεί ήδη στο χώρο της Μονής αυτής στην Εκάλη Αττικής.

β. Με το Β.Δ. 840/30.12.1970 (ΦΕΚ Α' 296) ιδρύθηκε, κατ' εφαρμογή των άρθρων 10 παρ. 3 περίπτ. ΙΕ και 33 παρ. 4 του Ν.Δ/τος

126/1969 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (ΦΕΚ Α' 27), η παραπάνω Μονή, στην περιοχή Εκάλης Αττικής, με την ειδικότερη επωνυμία «Ιερά Γυναικεία Κοινοβιακή Μονή Οσίας Φιλοθέης της Αθηναίας της Ιεράς Μητροπόλεως Αττικής και Μεγαρίδος».

Με την υπ' αριθμ. Δ. 274/31.5.1971 απόφαση του Μητροπολίτη Αττικής και Μεγαρίδος (ΦΕΚ Β' 948) αποφασίστηκε, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 3 εδάφ. ΙΔ και της παρ. 4 του άρθρου 10, της παρ. 1 του άρθρου 20 και της παρ. 1 του άρθρου 51 του Ν.Δ. 126/1969 καθώς και της παρ. 2 του άρθρου 20 του υπ' αριθμ. 1/1969 Κανονισμού της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΦΕΚ Α' 185/11.9.1970 και υπ' αριθμ. 13 τεύχος του Περιοδικού «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»), η σύσταση «του παρά τη Ιερά Μονή Οσίας Φιλοθέης της Αθηναίας εν Εκάλη ατύπως λειτουργούντος Ιδρύματος ως Εκκλησιαστικού Φιλανθρωπικού Ιδρύματος με την αυτήν επωνυμίας, επί τω σκοπώ της περιθάψεως ορφανών και εν γένει απροστατεύτων κορασιδών έχουσών την προς τούτο ανάγκην και παρεχουσών εγγυήσεις αναπτύξεώς των εις το μέλλον εις Χριστιανάς προσωπικότητας, μέχρις αποδόσεως αυτών εις την κοινωνίαν ικανών προς βιοπορισμόν». Με την υπ' αριθμ. Δ. 700/31.5.1971 απόφαση του ιδίου Μητροπολίτη (ΦΕΚ Β' 948) εκδόθηκε ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του προαναφερόμενου Φιλανθρωπικού Ιδρύματος, «ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ». Σύμφωνα με τον Κανονισμό αυτό το Οικοτροφείο διοικείται από 5μελές Διοικητικό Συμβούλιο προεδρευόμενο από τον εκάστοτε οικείο Μητροπολίτη και δέχεται για περίθαλψη ορφανά και γενικά απροστάτευτα κορίτσια από ολόκληρη την Ελλάδα, χωρίς καμία διάκριση και περιορισμό (βλεπ. ιδίως άρθρα 1

και 16 του Κανονισμού αυτού καθώς και το από 2.5.1999 Υπόμνημα της πιο πάνω Μονής προς το Ν.Σ.Κράτους).

Περαιτέρω, από τον Εσωτερικό Κανονισμό της παραπάνω Μονής, που έχει εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 39 παρ. 4 του Ν.590/1977 «Περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (ΦΕΚ Α' 146) και έχει δημοσιευθεί στο Δελτίο «Εκκλησία» (Παράρτημα του υπ' αριθμ. 20,1/15 Δεκεμβρίου 1986 τεύχους), καθώς και από το προαναφερόμενο από 2.5.1999 Υπόμνημα της Μονής αυτής προς το Ν.Σ.Κράτους προκύπτει, ότι η συντήρηση και λειτουργία του Οικοτροφείου Θηλέων ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ (Ορφανοτροφείου) γίνεται από την Ιερά Μονή, τις αδελφές αυτής, από εθελόντριες κυρίες και από τον Αρχιμανδρίτη π. Κοσμά Καράμπελα, τα δε κορίτσια που περιθάλπονται σ'αυτό δεν έχουν καμία απολύτως οικονομική επιβάρυνση (βλεπ. ιδίως τα άρθρα 2 και 10 του παραπάνω Κανονισμού).

3. Κατά το άρθρο 1 παρ. 4 του Ν.Δ. 126/69 «η Εκκλησία της Ελλάδος, αι Ιεραί Μητροπόλεις αυτής, αι Ιεραί Μοναί, οι Ενοριακοί Ναοί, αι Εκκλησιαστικά Σχολαί, τα Εκκλησιαστικά Ιδρύματα, η Αποστολική Διακονία και οι δια του παρόντος συνιστώμενοι Εκκλησιαστικοί Οργανισμοί είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου», κατά δε το άρθρο 1 παρ. 4 του Ν.590/77 «η Εκκλησία της Ελλάδος, αι Μητροπόλεις, αι Ενορίαι μετά των Ενοριακών αυτών Ναών, αι Μοναί, η Αποστολική Διακονία, ο ΟΔΕΠ, το ΤΑΚΕ, το Διορθόδοξον Κέντρον της Εκκλησίας της Ελλάδος, είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. Το Εκκλησιαστικόν Ορφανοτροφείον Βουλιαγμένης ως και τα λοιπά Εκκλησιαστικά Καθιδρύματα της Αρχιεπισκοπής και των Μητροπόλεων τα λειτουργούντα μέχρι της ισχύος του παρόντος και κεκτημένα

νομική προσωπικότητα, είναι Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, λειτουργούν δε επί τη βάσει των υφισταμένων μέχρι σήμερα οργανισμών αιτών, οίτινες δύνανται να συμπληρώνονται και να τροποποιούνται εφεξής δια κανονιστικών αποφάσεων, εκδιδόμενων υπό του οικείου Αρχιερέως ....».

4. Σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν παραπάνω (υπό στοιχεία 1-3), το κτίριο οικοτροφείου, το οποίο προτίθεται να ανεγείρει η Ιερά Κοινοβιακή Μονή Οσίας Φιλοθέης της Αθηναίας σε γήπεδο της στην περιοχή Μεγάρων Αττικής, αποτελεί κτίριο κοινής ωφέλειας, κατά την έννοια του άρθρου 26 του Ν.1337/83, αφού με το κτίριο αυτό θα εξυπηρετούνται άμεσα και αποκλειστικά ανάγκες όχι ορισμένου εκ των προτέρων κύκλου προσώπων, αλλά ευρύτερας του ατόμου ομάδας μη εξυπαρχής προσδιορισμένης, ήτοι των εκάστοτε περιθαλπόμενων στο Οικοτροφείο (Ορφανοτροφείο) αυτό ορφανών και γενικά απροστάτευτων κοριτσιών, τα οποία μπορεί να προέρχονται από ολόκληρη την Ελλάδα. Η άμεση δε και αποκλειστική με το κτίριο αυτό εξυπηρέτηση της παραπάνω ευρύτερης και μη εκ των προτέρων προσδιορισμένης ομάδας προσώπων δεν σχετίζεται με τη δημιουργία και λειτουργία οικονομικής επιχείρησης που αποσκοπεί στην επίτευξη χρηματικού κέρδους.

Ο χαρακτήρας αυτός του παραπάνω κτιρίου ως κοινής ωφέλειας είναι ανεξάρτητος από το ζήτημα, αν το πιο πάνω Οικοτροφείο έχει αυτοτελή σε σχέση με τη Μονή νομική προσωπικότητα και περαιτέρω αν αυτό είναι ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ, αφού όπως προεκτέθηκε ο κοινωφελής σκοπός μπορεί να επιδιώκεται τόσο από δημόσιο όσο και από ιδιωτικό φορέα.

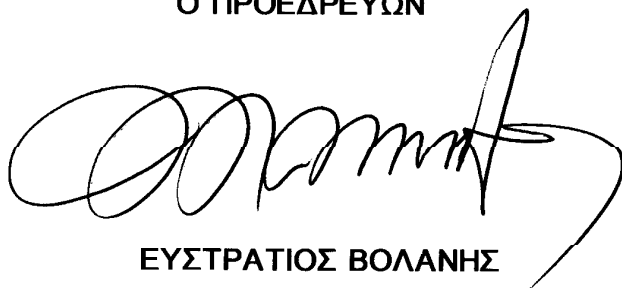
5. Κατ' ακολουθίαν όσων προεκτέθηκαν στο τιθέμενο ερώτημα προσήκει, κατά την ομόφωνη γνώμη του Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, θετική απάντηση.

Επισημαίνεται, όμως, ότι με την 2774/1998 απόφαση του Σ.τ.Ε. κρίθηκε, ότι το κατ' άρθρο 26 του Ν.1337/83 τοπικό ρυμοτομικό σχέδιο πρέπει να εγκρίνεται με Π.Δ. και όχι με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 11-5-1999

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΒΟΛΑΝΗΣ

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κράτους

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΗΛΙΑΣ Δ.ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Νομικός Σύμβουλος Ν.Σ.Κράτους